СТАНОВИЩЕ

от

д-р Ласка Ангелова Ласкова – доцент в СУ „Св. Климент Охридски“

на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „доцент“

на СУ „Св. Климент Охридски“

по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Български език – Приложна лингвистика)

1. Данни за конкурса

В обявения в бр. 100 от 25.11.2025 г. на „Държавен вестник“ конкурс за *доцент* за нуждите на Факултета по славянски филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ като единствен кандидат участва д-р Рени Антонова Манова.

По процедурата на конкурса не са допуснати нарушения и тя е в пълно съответствие с нормативната база. Кандидатката е изпълнила всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав на Република България, на Правилника за прилагането на ЗРАС и допълнителните изисквания на Правилника за развитие на академичния състав в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

2. Общи данни за кандидата

Рени Антонова Манова придобива бакалавърска степен по българска филология с педагогическа квалификация (2013 г.), магистърска степен по лингвистика със знак „Отличник на Софийския университет“ (2014 г.) и докторска степен по приложна лингвистика след успешно защитен труд на тема *Комуникативни аспекти на структурата на текста* (2018 г.). От 2015 г. е хоноруван, а от 2018 г. главен асистент в катедра *Български език като чужд* към Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“, където развива богата преподавателска и научно-изследователска дейност в областта на приложната лингвистика.

3. Преподавателска, организационна и ръководна дейност. Работа със студенти

Справката за работа със студенти, доказваща изпълнението на изискванията по чл. 112, ал. 2, показва изключителната активност на гл. ас. д-р Рени Манова. Нейната дейност е свързана основно (но не само) с преподаването на българския език като чужд, като в периода 2018 – 2025 г. тя има общо 11 лекционни и семинарни курса, водени както на български, така и на английски език. Очевидна е успешната интеграция в процеса на преподаване на резултатите от работата ѝ в проекти, свързани с разработването на иновативни подходи, учебни ресурси и тестови системи в електронна среда. Рени Манова е член на Асоциацията на преподавателите по български език като чужд; участва в редица инициативи, свързани с развитието на чуждоезиковото обучение и адаптацията на обучаемите в мултикултурна среда.

4. Научна дейност и описание на научната продукция

В конкурса за заемане на академичната длъжност *доцент* гл. ас. д-р Рени Манова участва с 22 избрани публикации: 1 монография, 1 студия, 20 статии и доклади. Впечатление прави фактът, че научната продукция на кандидатката е много по-богата, отколкото този списък предполага: в периода 2015 – 2025 г. са публикувани 2 монографии, 3 книги в съавторство, 44 статии и студии, 3 учебника и учебни помагала.

Рени Манова е участвала в 25 научни форума и 12 научни проекта. Цитиранията са 11.

5. Научни трудове и приноси

Хабилитационният труд, с който Рени Манова се представя в конкурса, е монографията *Подготовката по български език на чуждестранни студенти (Диахронни аспекти, лингвокултурни и комуникативни модели)*, София: Фабер, 2025. Той е с обем 312 страници и се състои от увод, пет глави, заключение, три приложения и библиография. Многопосочните постижения на труда са естествен резултат от холистичния подход, с който е изследвано преподаването на български език на чуждестранни студенти в България.

Първата глава има диахронен характер: в нея за пръв път са обнародвани и последователно описани редица документи и снимки, проучени в Държавна агенция „Архиви“, Централен държавен архив, които засягат подготовката по български език на чуждестранни студенти още преди създаването на катедрата *Български език като чужд* през 1986 г.

Втората глава е подчинена на зададената в увода рамкираща концепция за обучението по български като чужд като интегрална система, която държи сметка за органичната връзка между езика, културата и комуникацията. Ясно се обособяват тук две части – с обзорно-теоретичен и с практико-аналитичен характер. От една страна, е направен преглед на основните идеи и понятия в областта на лингвокултурологията като *култура*, *етнос*, *концепт*, *стереотип* (специално се обръща внимание на кодирането им в паремиите и устойчивите сравнения), *комуникация* и *комуникативен модел*, *учтивост* и *стратегии на учтивост*, *културен шок*, *културен сблъсък*, *речев етикет* и др. Приносно е също обособяването на инвариантните типове стратегии, базирани на приобщаване или независимост. В тази глава е представена структурата и резултатите от редица анкетни допитвания, с които се изследва лингвокултурния профил на 60 чуждестранни студенти с фокус върху стратегиите на учтивостта и реализациите на етикетното поведение при социализирането им и върху сходствата и различията в моделите за осмисляне на действителността, кодирани в устойчивите сравнения, фразеологизмите и поговорките.

В трета глава са описани и илюстрирани различни типове задачи за проверка на комуникативните компетенции, включително в платформата за електронно обучение ezik.bg и различни помагала. Специално място е отделено на способите за обогатяване на лексикалния запас и запаметяване на граматични правила чрез мисловни карти.

Четвъртата глава, посветена на формирането на рецептивните умения на обучаемите, представлява органично продължение на поставените в предходната част теми и проблеми. Приносни в нея са детайлно описаните модели и илюстративни упражнения за изграждане и усъвършенстване на техниките за четене и слушане.

Ключово място в последната глава заема схващането, че дидактическият процес не трябва да бъде подчинен на ригидна система от предпоставени методи и деконтекстуализирани елементи като изолирани списъци от думи и граматични правила, а водещ трябва да бъде синкретичният подход, който позволява на преподавателя по-голяма гъвкавост при разработването на дейности и задачи, съобразени с лингвокултурните специфики на обучението, които сами по себе си също имат динамичен характер. В този контекст Рени Манова излага редица практически модели на комуникативни ситуации, чиято цел е да подпомогнат студентите в развитието на тяхната комуникативна и текстова компетентност. Освен конкретната приложна стойност на представените образци, с несъмнен приносен характер са и формулираните от авторката способи за подобряване на посочените компетентности (с. 249).

Заключението успешно представя основните изводи, свързани с развитието и съвременното състояние на преподаването на българския език като чужд в България и изследването на редица негови значими аспекти.

Хабилитационният труд на кандидатката се вписва хармонично в проблематиката, около която е концентрирана научната ѝ продукция – обучението по български език като чужд, разглеждано през призмата на комуникативния, текстоцентричния и лингвокултурния подход. Като изследовател Рени Манова фокусира вниманието си в няколко основни направления: анализ на текстовата структура и кохезия и тяхната роля в обучението, проучване и описание на прагматичните и дискурсивните характеристики на речта, разработване на модели за ефективно усвояване на езика в реални комуникативни ситуации. Значителен принос имат публикациите, в които се представят типичните грешки в речевата практика на чуждестранните студенти. Те се третират като показатели за степента на усвояване на езика и като база, въз основа на която могат да бъдат разработени определени методически решения. Особено положително впечатление прави това, че изводите от изследванията на Рени Манова намират практическо продължение в създаването на учебници и учебни помагала, в изграждането на цялостна теоретико-приложна рамка за обучението по български език като чужд.

6. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки и препоръки.

7. Заключение

Приложената справка за минималните национални изисквания е в съответствие със ЗРАСРБ и Правилника за приложението му. Представените за обсъждане монографии, книги, статии и студии и хабилитационният труд на д-р Рени Антонова Манова се отличават както със своя обхват, така и със стремежа към новаторство, с дълбочината и солидната аргументация при анализа, подплатени с впечатляващи и разнопосочни познания и отвъд областта на приложната лингвистика. Текстовете ѝ носят отпечатъка на един разпознаваем, ерудиран, аналитичен, продуктивен изследователски подход. Цитиранията доказват авторитетността на изследванията ѝ. Всичко това разкрива кандидатката като учен и преподавател с разгърнат потенциал, който представя не само нея самата, но и Катедрата по български език като чужд, Факултета по славянски

филологии и Софийския университет „Св. Климент Охридски“ по един достоен и авторитетен начин.

Посоченото дотук ми дава основание убедено да заявя, че д-р Рени Манова притежава всички необходими качества за заемане на академичната длъжност *доцент* в професионално направление *2.1. Филология* (*Български език – Приложна лингвистика*).

02.04.2026 г. Изготвил становището:
София (доц. д-р Ласка Ласкова)